

Francuska ambasada u Srbiji

Francuska ambasada, fasada, © foto: Dragan Babović

FRANCUSKA AMBASADA U SRBIJI
Pariska 11, 11 000 Belgrade - Tel : (381.11) 302 35 00 - Fax : (381.11) 302 35 10
Site : www.ambafrance-srb.org

Bela lepotica

Dogledom uprta na Kalemegdan, na ušće Save u Dunav, francuska ambasada je zdanje koje Beograđani smatraju prirodnim delom svog grada. Omeđena ulicama Gračaničkom i Pariskom, prostrana zgrada francuske ambasade tipičan je izraz francuske modernističke arhitekture između dva rata, obogaćene elementima klasicizma, skladnim proporcijama, elegancijom i bogatstvom detalja. Zdanje iz Pariske ulice sadrži prostor namenjen diplomatskim i konzularnim kancelarijama kao i kancelarijama vojnog atašea. S druge strane, iz Gračaničke ulice, nalazi se ulaz u rezidenciju.

Prema planovima koje je uradio 1926. godine arh. Rože-Emil Eksper (Roger-Emile Expert), glavni arhitekta francuske vlade, trebalo je da zdanje izgleda monumentalno. Na neravnomernom, kosom terenu, omeđenom sa dve ulice, Pariskom i Kneza Sime Markovića, arhitekta Eksper je sintetizovao sliku francuske kulture u nekoj vrsti ubrzane retrospektive, gde se istorijski modeli mešaju sa luksuznom mitologijom i modernizmom. Tako cela slika dobija klasičan izgled koji pomalo vuče na neoklasicizam ili paladijanski izraz.

Glavno telo zgrade paralelno je sa Pariskom ulicom, a dva krila smeštena su uglom od 45 stepeni kako bi se omogućio što bolji pogled na Savu, Dunav i Kalemegdan. Ovakav teren omogućio je igru nivoa koja je iznedrila razigrane terase, a time i osvetljenost prostorija donjih nivoa. To se naročito vidi u unutrašnjosti same zgrade, gde se nalaze pomoćne prostorije: svaka od njih ima prirodno osvetljenje.

Prostrano svečano stepenište obloženo je belim venčaćkim mermerom. Tik ispod tavanice a iznad ogromnih ulaznih vrata, ugrađen je veliki medaljon „Marijana“, simbol Francuske. Na samoj tavanici upisana je rimskim brojevima godina otvaranja Poslanstva-XCMXXXIII (1933). Odatle se ulazi u Dvoranu za prijem. Najpre u veliki četvrtasti prostor okrenut unutrašnjem francuskom vrtu, zatim u salon kružnog oblika, nazvan Salonom sa stubovima. Ovaj prostor podeljen je kolonom belih mermernih stubova koji su pri osnovi operveženi bakrom kao i sokle oko zidova.

Posao rekonstrukcije prostora od 5 500 m², podignutog u čistom Art Deko stilu, preduzet je posle 2002.

Neke delove rezidencije odmah je trebalo dovesti u prvobitno stanje. Projekat je poveren francuskoj dizajnerki, Elen de Sen-Pjer (Helene de Saint-Pierre), unuci čuvenog generala Franša d'Epere-a, čije ime nosi trg u blizini Autokomande. Preduzevši opsežna istraživanja, tragajući u Francuskoj za papirima u kojima je pisano o ovom zdanju, iz zaborava je izvukla originalne skice, slike i zapise.

Francuska ambasada, fasada
Medaljon 'Marijana', simbol Francuske
Salon sa stubovima

© Foto: Dragan Babović

Golubica Mira

U prvom četvrtastom delu Dvorane za prijem na zidovima se nalaze veliki medaljoni na kojima su simbolično prikazane četiri velike reke Francuske: Sena, Loara, Garona i Rona. Na tavanici salona izvedena je alegorična predstava - floralna kružna gipsana girlanda u čijem se centru nalazi Golubica Mira. Na podu veliki Goblen tepih specijalno (ručno) rađen u periodu 1946-48, za ambasadu.

Na ivici tepiha, kao i na svim kvakama i mnogim zidovima mogu se videti utisnuti znakovi „RF“-„Republique Française“. Gospođa de Sen Pjer je boje tepiha odredila kao polaznu tačku za korišćenje nijansi u ovom prostoru. Tako su stolice presvučene crvenom kožom, zavese na visokim prozorima su zelene; čak su i nijanse kičanki za zavese, koje se na francuskom jeziku zovu ambras (franc.obgrliti, poljubiti) u odgovarajućoj nijansi!

Moćna kolonada i visoka tavanica daju ovom prostoru grandiozan izgled. U delu prema Kalemegdanu Rotonda akcentuje monumentalnost prostora. Visoka je 9, dok su prozori visine 8 metara. Pogled kroz ovako visoke prozore može da „privuče“ Kalemegdan - zato izgleda kao da Kalemegdan „pripada“ ambasadi!“

Dva elegantna okrugla stola ispred prozora koji gledaju na unutrašnje dvorište sa fontanama, nova su i ručno rađena u Art deko stilu. U sredini ploča stolova inkustriran je šestougao-nheksagon, kako iz milošte Francuzi tepaju obliku svoje zemlje. U Francuskoj još uvek ima kvalitetnih zanatlija koje na starinski način rade po porudžbini!

Salon sa stubovima sa Rotondom u dnu, © foto: Dragan Babović
Plitki reljefi u Rotondi (detalji), © foto: Dragan Babović
Medaljon sa prikazom reke Sena, © foto: Branko Pantelić
Znak "RF" na kvaci, © foto: Dragan Babović

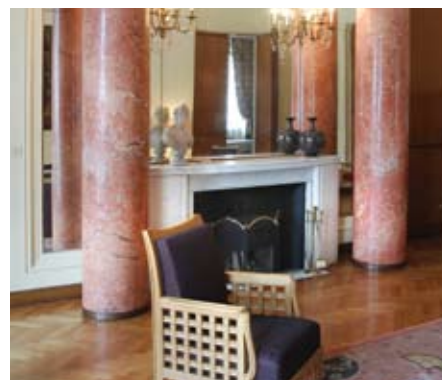
Plitki reljefi koji okružuju vrata i kružni deo Rotonde sa ogledalom slave blagostanje, plodnost i kulturu Francuske:

Ples i Muzika, Pax („Mir“), životinje, gušter, drvo, girlande, forum, maske, kuće, grožđe, lira, merdevine, klasje, mač, bik, vojnik sa štitom; godina velike francuske revolucije, 1789. takođe je utisnuta u zid. Ceo ovaj ansambl plitkih reljefa delo je vajara Karla Sarabezola (Carlo Sarabezolles), inače prijatelja arhitekta Ekspera. Ovaj vajar je postao poznat u prvoj polovini XX veka kada je počeo da izrađuje skulpture u betonu, tada još novom materijalu. Pokazao je da ovako "neplemeniti" materijal - po kvalitetu i boji - beton materijal koji može da iznedri savršene oblike. Jedno od njegovih poznatih dela je kuća u američkoj državi Severnoj Karolini, podignuta za bogatog industrijalca Di Pon Nemura (Du Pont Nemour).

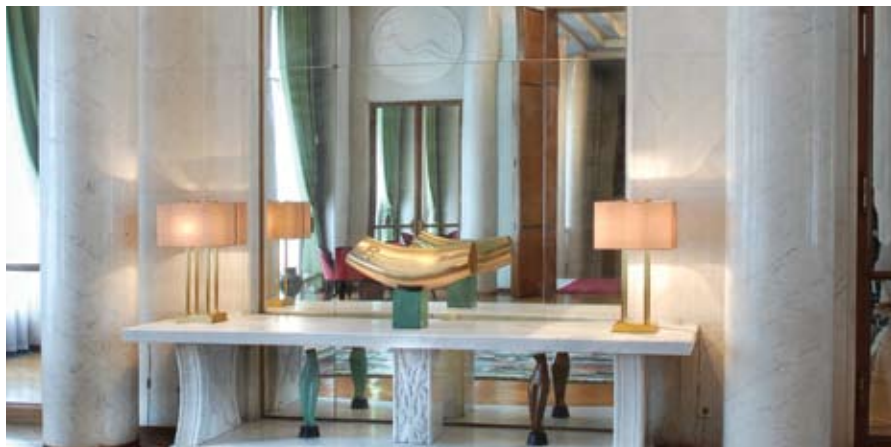
Gde su radijatori?!

Deljevi Rotonde izvedeni su u Francuskoj, kao i sama vuta, dok je celokupna drvenarija izrađena od hrastovine iz Srbije. Na gredi kamina u Rotondi može se videti friz sa plitkim reljefima zodijskih znakova! Veliki kristalni luster se lako može spustiti uz pomoć kuke da se opere ili zameni sijalica. Zanimljivo je da nigde nema radijatora. Arhitekta je grejanje spustio u suteren a na podovima pored prozora postavio ukrasnu mesinganu mrežu kroz koju teče toplota. Detalj neizmerno prijatan za oko! Takođe nema klima uređaja. Možda je toplo samo mesec dana u godini, a ima i toliko visokih prozora! Krošnje kalemegdanskog drveća pomažu da temperatura bude prijatna, kao i svežiji vazduh koji dolazi sa Save i Dunava. U prilog ide i debljina spoljnih zidova: spoljni 35cm, zatim vazдушna izolacija 24cm i unutrašnji 11cm-ukupno 80cm! Prava bastida! Unutrašnjost zdanja izdržava temperaturu od -30 do +40 stepeni!

Sa obe strane Dvorane za prijem nalaze se prostorije koje je arhitekta označio kao Salon de Madame (danas - Mali salon) i velika trpezarija u desnom, i Salon d'ambassadeur (danas ambasadorova kancelarija) i kabinet Prvog sekretara ambasade (danas kancelarija Prvog savetnika), u levom krilu. Trpezarija i Kancelarija ambasadora postavljeni su, može se primetiti iz vizure Pariske ulice, pod uglom od 45 stepeni, što omogućava fantastičan pogled na beogradsku tvrđavu i dve reke.

Kamin, friz sa plitkim reljefima zodijskih znakova
Mali salon
Dvorana za prijem
Tapiserija u trpezariji iznad konzole

© foto: Dragan Babović

“Zahvaljujući gospođi Sen-Pjer mogli smo da vratimo zidove velike trpezarije u prvobitno, izuzetno zanimljivo, stanje. Zidove smo zatekli premazane grubom belom bojom. Nismo ni sanjali da se ispod nje nalazi geometrijska šara širine 10 cm,“ zadovoljni su u ambasadi. „Elen je „iskopala“ crno-bele fotografije na kojima su se na zidovima videle horizontalne i vertikalne štrafte od stucco mermera. Njena saradnica, restauratorka Marilize de Castelbažak (Marilyse de Castelbajac), rođaka slavnog modnog

kreatora, zajedno sa grupom beogradskih studenata sa likovne akademije, otpočela je mukotrpan posao. Pažljivo i strpljivo strugali su zidove sve dok se jednog dana nisu pojavile linije: na videlo su izašli vodoravni i vertikalne geometrijske linije, urađeni tehnikom stucco mermera, roze i bele boje, čime je zaokružena ideja čistog Art Deko stila!

Kako to vole Francuzi

Četiri originalne trpezarijske stolice, koliko ih je nađeno u rezidenciji, poslato je u Pariz, u radionicu zanatlije Deveša i prema njima su napravljene nove. Presvučene su najmekšom ševro kožom u tonu sa geometrijskim linijama na zidu. Store na prozorima visokim šest metara takođe su u istoj nijansi. Tepih je u potpunosti napravljen prema originalu, kao i luminarije na zidovima i centralni luster jednostavnih linija, koje je jedan pariski zanatlija uradio prema postojećim dokumentima.

Nekog od prethodnih stanara francuske rezidencije nije mrzelo da odvuče 550kg tešku konzolu u vrt! Ona je 2004. vraćena tamo gde je i njena svrha - u trpezariju. Na konzoli se danas nalaze dva barokna svećnjaka, kao i dve statue, porcelan iz Sevra: jedna predstavlja Amfitriona, kralja Tebe. Prema legendi, dok je bio odsutan, Zevs prurušen u njegovu obličje obljudi njegovu ženu Alkmenu i ona rodi dvoje dece: Herkula, Zevsog sina i Ifikla, Amfitrionovog sina. Druga porcelanska statua predstavlja Posejdona, boga mora i zaštitnika moreplovaca. Tu su i nekoliko figura koje nisu u istom stilu.

Ipak, našle su svoje mesto u ovoj simfoniji Art deko stila. Iznad konzole se nalazi veliko platno francuskog slikara Ežena Babulena sa temem ribarenja.

Između Rotonde i velike trpezarije nalazi se Mali salon. Originalni nameštaj je bio na restauraciji u Parizu. Nalaze se četvrtasti kartaški sto koji na svakom uglu ima klizne podmetače za čašu i pepeljeru. Francuzi estete baš znaju da uživaju! Od dva paravana, jedan je takođe u Parizu na doterivanju. Na sredini je sto hiper modernih linija. Francuska ima običaj da svim svojim ambasadama raštrkanim po svetu šalje nameštaj i umetnička dela mladih umetnika kako bi predstavila svoje aktuelne trendove!

Parobrod „Normadija“ u Beogradu

U maloj intimnoj trpezariji, na jednoj od komoda nalaze se dve lampe u stilu „Rilman“. Emil-Žak Rilman, nazvan „genije Art Dekoa“, radio je elegantan nameštaj, lampe, tapete, unoseći glamur u francuski stil dvadesetih godina prošlog veka. Dekoraterka de Sen-Pjer je, smatrajući da njegov stil upravo odgovara čistototi Art Deko stila koga se arhitekta Eksper držao projektujući francusko Poslanstvo, odlučila je da napravi dve lampe u potpuno istom, „Rilmanovom“ stilu.

Takođe je ubacila nekoliko novih komada za koje je smatrala da se odlično slažu sa već postojećim. Kada je porinut u more, čuveni parobrod „Normandija“ bio je prava „slika i prilika“ umetničkog Art Deko enterijera na kome su radili poznati i nepoznati umetnici, a uživali mnogi ljudi od ukusa. Upravo je dekoraterka uzela dezen sa broda kao motiv za rukom rađene trpezarijske zavese. Kuhinja, prema principima projektovanja prve polovine XX veka nalazi se u suterenu; s južne strane vezana je za veliki vrt i koristi se za komunikaciju prilikom velikih primanja, kao što je 14. juli, nacionalni praznik Francuske.

Na suprotnom kraju zdanja nalazi se kabinet ambasadora čiji su zidovi presvučeni drvetom. Izuzetno topla prostorija sa pogledom na reku čuva dve stolice u stilu Frenk Lojd Rajta, fotelje i stočić u stilu Art deko.

Dva barokna svećnjaka u trpezariji, © foto: MAE - Martin Fraudeau
Ambasadorova kancelarija, © foto: Dragan Babović

Bela lepota je okružena velikim vrtom po čijem obodu stoji ogromna katalpa, tri platana, bele breze, nekoliko zimzelenog drveća, dva kestena, čempres, grupe cveća i veliki plavi bazen.

Unutrašnji vrt je izdijeljen naizmenično postavljenim površinama kamena - presvučenim mermerom, i zelenila, sa fontanom u sredini - vrt je u francuskom stilu.

Možda je g. Eksper mislio da će Francuska uvek biti bogata da može da izdržava tolike francuske vrtove rasute po svetu, u kojima se neprestano troši voda!.

Na fasadi okrenutoj prema ovom vrtu, nalaze se plitki reljefi, delo Korčulanina Petra Palavičinija (Petar Pallavicini, čiji se radovi nalaze na biforama hrama Svetog Save). Izveo ih je naš čuveni vajar Đuzepe Pino Grasi (Giuseppe Pino Grassi), koji je u Beogradu imao radionicu za obradu kamena. Eksper je u plan uneo i prostor za cisternu s vodom i dve štale za konje!

Zanimljivo je da je ovaj projektant starog kova, „najengleskiji od francuskih arhitekata njegove generacije, Rože-Anri Eksper bio dobitnik čuvene arhitektonske nagrade Rima, i to u 26. godini!

Sloboda, Jednakost i Bratstvo

Površina svih fasada obložena je venčačkim mermerom. Arhitekta je upotrebio tesanike po ugledu na skulpturalnu konstrukciju kraljevskog zdanja u Topoli. Čistota mermera podvučena je uokviravanjem venca roza mermerom, iz istog majdana. Gornji venac oplemenjen je poznatim simbolom Francuske: tri statue urađene u bronzi, koje predstavljaju Slobodu, Jednakost i Bratstvo, visoke 2,80m. Skulptura stoji na bronzanom pijedestalu, kao i mnogobrojni plitki reljefi na glavnoj fasadi, delo su Karla Sarabezola. Ograde i kapije uradio je Rejmon Sib (Raymond Cibes), prema planu arhitekta, a izvedeni su u Beogradu.

Ravna površina fasada umekšana je polurotandom u sredini čija se visina penje čak do druge etaže. Preciznost proporcija, elegancija detalja, jednostavnost linija, moderan izraz, bogat i ozbiljan. Fasada okrenuta unutrašnjem vrtu ima motive plitkih reljefa koje je uradio Korčulanin Petar Palavičini, profesor vajarstva, poznat po mnogobrojnim portretima kubističkog stila. Krov je presvučen bakrom.

Priča se da ovaj projekat arhitekta Ekspera nije bio namenjen Beogradu! Navodno je jedan službenik francuskog Ministarstva inostranih poslova slučajno zamenio planove. "Naši" su otišli u Tunis, a "njihovi" dospeli na Kalemegdan! Ista legenda prati i francusko poslanstvo na Cetinju; navodno su planovi ovog zdanja bili predviđeni za Alžir. To je, naravno, legenda...

Naprotiv, Francuska je planski i ciljano napravila ovako grandiozno i reprezentativno zdanje u Beogradu, kao simbol odličnih odnosa dve zemlje. Ono je i danas jedno od najboljih beogradskih zdanja i poseban arhitektonski biser modernima na ovim prostorima.

Tekst: Jelena Kaličanin
Ovaj tekst objavljen je u časopisu "Kuća stil" u oktobru 2006. Najlepše zahvaljujemo autoruima teksta i fotografija na dozvoli da ih koristimo.
[Francuska ambasada]